

Asia: VN/6617/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi järjestäytyneen rikollisuuden hallinnollisesta torjunnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue kiittää sisäministeriötä mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi järjestäytyneen rikollisuuden hallinnollisesta torjunnasta.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue pitää järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan tehostamista sekä viranomaisten välisen tiedonvaihdon kehittämistä tärkeänä ja kannatettavana. Hyvinvointialue katsoo, että järjestäytynyt rikollisuus muodostaa kasvavan turvallisuusuhan yhteiskunnalle ja sen keskeisille rakenteille. Esityksen tavoitteet ovat perusteltuja erityisesti tilanteessa, jossa järjestäytynyt rikollisuus hyödyntää yhä enemmän laillisia yhteiskuntarakenteita, yritystoimintaa, palveluketjuja ja julkisia hankintoja rikollisen toimintansa tukemiseksi.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue suhtautuu myönteisesti ehdotukseen järjestäytyneen rikollisuuden analyysikeskuksen perustamisesta sekä valtakunnallisen tilanneymmärryksen vahvistamisesta. Hyvinvointialue pitää tärkeänä, että analyysikeskuksen tuottama tieto tukee rikostorjunnan lisäksi myös muiden viranomaisten turvallisuus-, varautumis- ja riskienhallintatehtäviä.

Hyvinvointialue ei ole rikostorjuntaviranomainen, mutta se vastaa yhteiskunnan kannalta kriittisten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden sekä pelastustoimen järjestämisestä. Lisäksi hyvinvointialue hallinnoi merkittäviä toimitila-, tietojärjestelmä-, hankinta- ja palveluntuottajaverkostoja, joihin järjestäytynyt rikollisuus voi pyrkiä vaikuttamaan joko suoraan tai välillisesti. Tämän vuoksi hyvinvointialue pitää tärkeänä, että järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvää analysoitua tietoa voidaan hyödyntää myös turvallisuusjohtamisen, jatkuvuudenhallinnan, varautumisen sekä riskienhallinnan tukena.

Hyvinvointialue korostaa erityisesti yhteisen tilanneymmärryksen merkitystä. Esityksessä analyysikeskuksen keskeiseksi tehtäväksi on määritelty valtakunnallisen tilanneymmärryksen muodostaminen järjestäytyneestä rikollisuudesta. Hyvinvointialue pitää tärkeänä, että tätä tietoa voidaan hyödyntää myös alueellisessa turvallisuusyhteistyössä sekä viranomaisten varautumisessa. Yhteinen tilanneymmärrys tukee riskiperusteista päätöksentekoa ja mahdollistaa uhkien

tunnistamisen riittävän varhaisessa vaiheessa ennen niiden konkretisoitumista yhteiskunnan toimintakykyä heikentäviksi häiriöiksi.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue pitää erittäin tärkeänä, että lain toimeenpanossa huomioidaan julkisten hankintojen, palveluntuottajaverkostojen sekä kriittisen infrastruktuurin suojaaminen. Hyvinvointialue toteuttaa vuosittain merkittäviä hankintoja ja käyttää laajasti ulkopuolisia palveluntuottajia. Järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan näkökulmasta on perusteltua kehittää toimintamalleja, joiden avulla julkiset toimijat voivat tunnistaa paremmin toimijoihin, alihankintaketjuihin ja palveluntuotantoon liittyviä turvallisuus- ja väärinkäytösriskejä. Hyvinvointialue pitää tärkeänä, että analyysikeskuksen tuottamaa tietoa voidaan hyödyntää näiden riskien arvioinnissa lain sallimissa rajoissa.

Hyvinvointialue korostaa myös kokonaisturvallisuuden näkökulmaa. Järjestäytyneen rikollisuuden vaikutukset eivät rajoitu yksittäisiin rikoksiin, vaan ne voivat kohdistua yhteiskunnan toimintakyvyn kannalta keskeisiin rakenteisiin, huoltovarmuuteen, logistisiin ketjuihin sekä kriittiseen infrastruktuuriin. Näillä voi olla välillisiä vaikutuksia myös sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden jatkuvuuteen sekä pelastustoimen toimintakykyyn. Tämän vuoksi hyvinvointialue pitää tärkeänä, että analyysikeskuksen toiminnassa huomioidaan myös kokonaisturvallisuuden, varautumisen ja yhteiskunnan häiriönsietokyvyn näkökulmat.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue pitää esityksen tavoitteita kokonaisuutena kannatettavina. Hyvinvointialue ehdottaa kuitenkin, että jatkovalmistelussa täsmennetään analyysikeskuksen tuottaman tiedon hyödyntämistä hyvinvointialueiden turvallisuusjohtamisessa, varautumisessa, julkisissa hankinnoissa ja kriittisten palveluiden jatkuvuuden turvaamisessa. Lisäksi hyvinvointialue pitää tärkeänä, että kriittiseen infrastruktuuriin, huoltovarmuuteen ja kokonaisturvallisuuteen liittyvät näkökulmat näkyvät analyysikeskuksen toiminnassa ja tiedonvaihdomalleissa nykyistä selkeämmin.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue katsoo, että järjestäytyneen rikollisuuden hallinnollisen torjunnan kehittäminen, viranomaisten yhteisen tilanneymmärryksen vahvistaminen sekä tiedonvaihdon parantaminen tukevat yhteiskunnan turvallisuutta ja viranomaisten toimintakykyä. Hyvinvointialue pitää tärkeänä, että lain toimeenpanossa varmistetaan myös hyvinvointialueiden mahdollisuudet saada ja hyödyntää niiden tehtävien kannalta tarpeellista analysoitua tietoa turvallisuusjohtamisen, varautumisen, riskienhallinnan ja kriittisten palveluiden jatkuvuuden turvaamisen tueksi.

Stadius Tuomas

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue - Valmius- ja Turvallisuusjohtaja Jyrki Putkonen 3.8.2026